

DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 43 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i kontantstøtteleven
og folketrygdloven (justering av
kontantstøtteperioden og forlenging
av foreldrepengeperioden ved
80 prosent dekning)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	4	Forlenging av foreldrepengeordningen ved 80 prosent dekning	11
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	4.1	Gjeldende rett	11
2.1	Behovet for endringer i kontantstøtteordningen og foreldrepengeordningen	5	4.2	Departementets vurderinger og forslag	12
2.2	Høringen	6	5	Ikraftsetting og overgangsregler	14
3	Endring i kontantstøtteleven ...	7	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	14
3.1	Gjeldende rett	7	7	Merknader til de enkelte bestemmelser i lovforslaget ...	15
3.2	Forslaget i høringsnotatet	8			
3.3	Høringsinstansenes syn	8			
3.4	Departementets vurderinger og forslag	10			
3.5	Retting av henvisningsfeil i kontantstøtteleven	11			
				Forslag til lov om endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengeperioden ved 80 prosent dekning)	17

DET KONGELIGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Prop. 43 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengeperioden ved 80 prosent dekning)

*Tilråding fra Barne- og familiedepartementet 26. januar 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Barne- og familiedepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven. Endringene innebærer å videreføre kontantstøtteperioden de første syv månedene av støtteperioden og avvikle støtten for de fire siste månedene. Med denne endringen kan familier med barn mellom 13 og 19 måneder som ikke benytter barnehageplass med offentlig driftstilskudd, få kontantstøtte fra og med den måneden barnet blir 13 måneder og til og med den måneden barnet blir 19 måneder. Fra den måneden barnet blir 20 måneder, vil man ikke lenger kunne få kontantstøtte.

Det foreslås videre å øke fleksibiliteten i foreldrepengeordningen ved å forlenge foreldrepengeperioden ved 80 prosent dekning, fra 295 dager (59 uker) til 306 dager (61 uker og en dag), slik at foreldrene får utbetalt tilnærmet like mye ved å velge 80 prosent som ved å velge 100 prosent dekning. Endringen vil legge bedre til rette for amming og kan redusere uttaket av ulønnet permisjon.

Det foreslås endelig å legge til en ekstra stønadsdag i tillegg til foreldrepengeperioden for foreldre som får tvillinger og velger 80 prosent dekningsgrad, slik at stønadsperioden totalt blir 106

dager (21 uker og 1 dag) mot dagens 105, og åtte ekstra stønadsdager i tillegg til foreldrepengeperioden for foreldre som får flerlinger og velger 80 prosent dekningsgrad, slik at stønadsperioden totalt blir 288 dager (57 uker og 3 dager). Forslagene er omtalt i Prop. 118 S (2022–2023).

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Behovet for endringer i kontantstøtteordningen og foreldrepengeordningen

Kontantstøtten er en økonomisk støtte til familier som enten velger å være hjemme med små barn, eller som ønsker å bruke andre omsorgsformer enn barnehage. Kontantstøtten er en kontantoverføring som foreldrene står fritt til å disponere slik de ønsker. Foreldrene kan selv ha omsorgen for barnet eller velge en annen form for barnepass.

I 2023 ble det bevilget omlag 1,1 mrd. kroner til kontantstøtte. Satsen for kontantstøtte blir fastsatt av Stortinget i de årlige budsjettvedtakene. Kontantstøttesatsen er per 2024 på 7500 kroner per måned for full kontantstøtte. Hvis barnet har fått tildelt deltids plass i barnehage, kan familien motta 20, 40, 60 eller 80 prosent kontantstøtte basert på tildelt oppholdstid i barnehagen.

Forslaget om endringer i kontantstøtteordningen følger opp Hurdalsplattformen, der det står at regjeringen vil:

- Opprettholde dagens kontantstøtteordning for barn mellom 12 og 18 måneder.
- Avvikle kontantstøtteordningen for barn mellom 18 og 24 måneder. Ordningen skal erstattes med en småbarnstøtte for de som har søkt om, men ikke fått, barnehageplass.

Departementet har utredet punktene i plattformen om å redusere kontantstøtteperioden og etablere en småbarnstøtte. Småbarnstøtten var tenkt å være en ventestøtte for de som har søkt om, men ikke fått plass i barnehage. Som beskrevet i høringsnotatet, er departementets vurdering at det er begrenset behov for å etablere en ny ordning i form av en småbarnstøtte. Bakgrunnen er blant annet at alle barn har tilgang på barnehage senest når de er 20 måneder (barn født i desember). Barne- og familiedepartementet har derfor, i samarbeid med Kunnskapsdepartementet, kommet til at det er en bedre løsning å kun gjøre endringer i kontantstøtten og ikke etablere en ny ordning. Denne løsningen er varslet utad i forbindelse med budsjettprosessen.

Departementet foreslår også i denne proposisjonen endringer i foreldrepengeordningen. Departementet foreslår å utvide den totale stønadperioden med 80 prosent dekningsgrad fra 295 dager (59 uker) til 306 dager (61,2 uker).

Innretningen av dagens foreldrepengeordning innebærer at familier får mer i foreldrepenger ved å velge 100 prosent dekningsgrad enn ved å velge 80 prosent. Foreldre som av ulike grunner ønsker å være lenger hjemme med barna enn foreldrepengeperioden, har rett på ulønnet permisjon frem til barnet er tre år. Foreldrepengeundersøkelsene til Arbeids- og velferdsdirektoratet viser at en del foreldre velger å ta ut ulønnet permisjon, blant annet for å kunne amme barnet sitt lenger og for å få mer tid sammen med barnet sitt. Dagens ordning har gitt foreldrene et insentiv til å velge 100 prosent dekningsgrad og kombinere dette med ulønnet permisjon, fremfor å velge 80 prosent dekningsgrad.

2.2 Høringen

Barne- og familiedepartementet sendte 21. april 2023 på høring et forslag om å redusere kontantstøtteperioden med 4 måneder. Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Arbeidstilsynet
 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 Barneombudet
 Domstoladministrasjonen
 Folkehelseinstituttet
 Foreldreutvalget for barnehager
 Helsedirektoratet
 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 Likestillings- og diskrimineringsombudet
 Nasjonal kompetansetjeneste for amming
 Regelrådet
 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)
 Utdanningsdirektoratet

Sametinget
 Sivilombudet

Helse Midt-Norge RHF
 Helse Nord RHF
 Helse Sør-Øst RHF
 Helse Vest RHF

Frischsenteret
 Handelshøyskolen BI
 Høgskolen i Innlandet
 Høgskolen i Volda
 Høgskolen i Østfold
 Høgskulen på Vestlandet
 Nord universitet
 Norges Handelshøyskole
 Likestillingssenteret
 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
 OsloMet – Storbyuniversitetet
 Universitetet i Agder
 Universitetet i Bergen
 Universitetet i Oslo
 Universitetet i Stavanger
 Universitetet i Sørøst-Norge
 Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitetet

Akademikerne
 Aleneforeldreforeningen
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Fafo – Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning
 Fagforbundet
 Finans Norge
 Foreningen 2 Foreldre
 Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
 Hovedorganisasjonen Virke
 HR Norge
 Institutt for samfunnsforskning
 Juridisk rådgivning for kvinner

Jussbuss – Juss-studentenes rettsinformasjon
 Jussformidlingen i Bergen
 Jusshjelpa i Nord-Norge
 KA – Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter
 KS – Kommunesektorens organisasjon
 LO – Landsorganisasjonen i Norge
 Lederne
 Mannsforum
 MiRA – ressurscenter for kvinner med minoritetsbakgrunn
 NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
 Norges Handikapforbund
 Norges Kvinne- og familieforbund
 Norges Røde Kors
 Norsk kvinnesaksforening
 Norsk Studentorganisasjon
 Norske kvinners sanitetsforening
 NHO – Næringslivets Hovedorganisasjon
 Private barnehagers landsforbund
 Reform – ressurscenter for menn
 SMB Norge
 Unio – Hovedorganisasjon for universitets- og høyskoleutdannede
 Utdanningsforbundet
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund

Høringsfristen var 16. juni 2023. Departementet mottok totalt 322 høringsinnspill. Syv høringsinstanser har svart at de ikke har merknader eller ikke ønsker å avgi hørings svar (Forsvarsdepartementet, Samferdselsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, Folkehelseinstituttet og Barne-, ungdoms og familiedirektoratet). 301 privatpersoner har avgitt hørings svar.

Følgende høringsinstanser har avgitt realitetsuttalelse:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Helsedirektoratet

Iveland kommune

Ammehjelpen
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Foreningen Små Barns Beste
 LO – Landsorganisasjonen i Norge
 Mira-senteret
 NHO – Næringslivets hovedorganisasjon
 Norges kvinne- og familieforbund
 Reform – ressurscenter for menn
 Tvillingforeningen

Unio – Hovedorganisasjon for universitets- og høyskoleutdannede
 Utdanningsforbundet

Det er unnlatt offentlig høring av forslaget om å justere foreldrepengeordningen ved 80 prosent dekning jf. utredningsinstruksen punkt 3-3, som gir øverste leder av et forvaltningsorgan hjemmel til å beslutte og unnlate høring dersom det må anses som åpenbart unødvendig. Forslaget ble besluttet gjennomført i forbindelse med budsjettprosessen, før en eventuell høring av lovforslaget kunne funnet sted.

3 Endring i kontantstøtteleven

3.1 Gjeldende rett

Retten til kontantstøtte er regulert i lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre (kontantstøtteleven). Etter gjeldende rett kan foreldre få kontantstøtte for barn fra og med den måneden barnet fyller 13 måneder til og med den måneden barnet fyller 23 måneder. Dette følger av lovens §§ 2 og 8. § 2 første ledd, som regulerer vilkår knyttet til barnet, setter rammen for hvilke barn det kan mottas kontantstøtte for:

«Kontantstøtte ytes for barn mellom 1 og 2 år som er bosatt i riket, og som ikke eller bare delvis gjør bruk av barnehageplass som det ytes offentlig driftstilskudd for, jf § 7 tredje ledd.»

Beregningen av støtteperioden er regulert i § 8 første ledd, som lyder slik:

«Kontantstøtte ytes fra og med kalendermåneden etter at rett til kontantstøtte inntreffer, til og med den kalendermåned før rett til kontantstøtte faller bort. Kontantstøtte ytes likevel ikke lenger enn til og med kalendermåneden før barnet fyller 2 år.»

Det følger av dette at den faktiske støtteperioden i dag er på maksimalt 11 måneder. Den begynner i starten av måneden etter at barnet har fylt ett år og avsluttes i slutten av måneden før barnet fyller to år.

Det er et vilkår for kontantstøtte at barnet ikke benytter heltidsplass i en barnehage som mottar offentlig driftstilskudd. Hvis barnet starter i barnehage, vil ikke familien lenger ha krav på kontantstøtte, fra og med den måneden barnet får barnehageplass. For å kunne få kontantstøtte må

som hovedregel både foreldrene og barnet bo i Norge. Ved kortvarig utenlandsopphold på opptil tre måneder blir barn og foreldre fremdeles regnet som bosatte i Norge.

3.2 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre kontantstøtten for de syv første månedene, og avvikle støtten for de fire siste månedene av kontantstøtteperioden. Forslaget innebar dermed at rett til kontantstøtte vil gjelde fra og med måneden barnet fyller 13 måneder (som i dag) til og med måneden barnet fyller 19 måneder. Vilkåret om at barnet ikke må benytte barnehageplass med offentlig driftstilskudd ble forslått videreført på samme vis som tidligere. Bakgrunnen for forslaget var blant annet økt tilgang på barnehageplasser. Departementet la til grunn at dette fører til at færre familier har behov for kontantstøtte over en lang periode.

Departementets vurdering i høringsnotatet var at forslaget om å redusere kontantstøtten med fire måneder harmonerer godt med reglene for barnehageopptak og viderefører familienes mulighet til å motta kontantstøtte for de yngste ettåringene. Et hovedformål med høringsforslaget var å endre kontantstøttens lengde slik at den grenser mot det seneste tidspunktet familiene risikerer å være uten barnehageplass. Punktet i Hurdalsplattformen stadfester at regjeringen vil redusere kontantstøtten til kun å gjelde for barn mellom 13 og 18 måneder. Departementets høringsforslag inkluderer en ytterligere måned enn Hurdalsplattformen, ved at kontantstøtten foreslås videreført for barn fra 13 til og med 19 måneder. Departementet mener dette harmonerer bedre med retten til barnehage enn en støtteperiode fra 13 til og med 18 måneder. Hensikten med høringsforslaget er å sikre familiene rett til enten barnehageplass eller kontantstøtte.

I høringsnotatet foreslo departementet at stønadsperioden blir forkortet for alle barn, og forslaget gjelder tilsvarende for adopterte.

3.3 Høringsinstansenes syn

Av de 322 hørings svarene er 7 svar fra høringsinstanser uten merknad til forslaget. 10 av hørings svarene er fra organisasjoner eller offentlige virksomheter som i hovedsak støtter forslaget. 4 av hørings svarene er fra interesseorganisasjoner som er skeptiske eller negative til forslaget. Øvrige svar er fra privatpersoner. Samtlige av privatpersonene er kritiske til forslaget. Under

følger en oppsummering av innholdet i hørings svarene.

NHO, Spekter, LO, Reform – ressurs senter for menn, Iveland kommune, Arbeids- og velferdsdirektoratet, Mira-senteret, Helsedirektoratet, Utdanningsforbundet og Unio uttrykker støtte til forslaget.

NHO og *Spekter* tar til orde for avvikling av kontantstøtteordningen i sin helhet, og imøteser forslaget som ledd i en gradvis avvikling av ordningen. *Spekter* mener at forslaget ikke går langt nok. *NHO* uttrykker at de ønsker et likestilt arbeidsliv hvor begge foreldrene kan kombinere yrkesaktivitet med omsorgsoppgaver. *Spekter* mener kontantstøtten kan bidra til å opprettholde tradisjonelle kjønnsrollemønstre. *LO* støtter også forslaget og fremhever at behovet for kontantstøtten er redusert ettersom barnehagedekningen er økt de senere år.

Både *LO*, *NHO* og *Spekter* viser til at kontantstøtten ofte benyttes av mødre og at kontantstøtten kan være til hinder for likestilling for kvinner og menn i omsorgsoppgaver og yrkesdeltagelse. Disse høringsinstansene gir også uttrykk for at integreringssyns taler for å avvikle/ redusere kontantstøtten, og viser til at mødre med ikke-vestlig bakgrunn oftere er lengre hjemme med barna og mottar kontantstøtte. *LO* skriver at en reduksjon i kontantstøtteperioden kan anses som en del av en aktiv politikk for å øke likestillingen i arbeidslivet, som igjen bidrar til at alle får like muligheter til å leve frie og økonomisk selvstendige liv. De fremhever videre at det er behov for å sørge for at flere har tilgang på arbeid og styrke muligheten til å kombinere arbeid med familie og fritid. *LO* mener det er fordeler ved at barn går i barnehage og peker på at det er behov for å finne løsninger for inntak i barnehager som gjør behovet for kontantstøtte overflødig.

Reform – ressurs senter for menn støtter forslaget om å redusere kontantstøtteperioden. De mener at offentlige ordninger for omsorg for barn bør være godt betalt, og opp mot full lønnskompensasjon. De mener kontantstøtteordningen i praksis bidrar til å sementere kjønnsrollemønstre i familiene og vanskeliggjør menns rolle som omsorgsgivere i familien.

Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir) støtter i hovedsak forslaget, og mener det er positivt at det ikke foreslås å innføre en småbarnstøtte, noe som etter deres vurdering vil virke unødvendig kompliserende. De er videre positive til at forslaget om reduksjon i kontantstøtteperioden ses i sammenheng med retten til barnehageplass og at støtteperioden for adopterte barn reduseres tilsvarende som for andre barn.

Arbeids- og velferdsdirektoratet gir uttrykk for skepsis til at lovendringen foreslås innført med virkning i løpende saker uten overgangsregler. De peker på at dette kan slå urimelig ut for noen brukere som kan få avkortet kontantstøtteperioden, ved at de vil påvirkes av lovendringen etter at de har søkt om kontantstøtte.

Arbeids- og velferdsdirektoratet påpeker også behov for grep i barnehageloven § 19 med medfølgende forskrift og kontantstøtteleven § 19 for å sikre en mer effektiv saksbehandling og etterkontroll i saksbehandling.

Mira-senteret støtter forslaget om å videreføre kontantstøtten for de minste barna. De påpeker imidlertid at de ønsker å fjerne eller endre kravet om at begge foreldrene må ha bodd 5 år i Norge for å kunne få kontantstøtte. De mener også at reduksjonen av kontantstøtteperiodens varighet kan medføre mer fattigdom og bør komplementeres med styrkede støtteordninger for lavinntektsfamilier.

Utdanningsforbundet og *Unio* støtter forslaget da de er positive til tiltak som stimulerer familier til å sende barna i barnehagen, også de minste barna. Utdanningsforbundet fremhever at barnehagen skal være et godt sted å være for barna og at det er paradoksalt å gi økonomisk støtte til familier for ikke å benytte seg av et velferdsgode. Utdanningsforbundet og *Unio* skriver begge at kontantstøtten i dag (i praksis) er en ventestøtte for barnehage og at høringsforslaget er en god og pragmatisk løsning. De mener at argumentet om «valgfrihet for familiene» har blitt mindre viktig ettersom tallet på familier som tar ut kontantstøtte er kraftig redusert. Utdanningsforbundet mener imidlertid at forslaget om å redusere støtteperioden for adopterte barn tilsvarende bør revurderes, da disse barna kan ha særlige behov for utsatt barnehagestart.

Norges kvinne- og familieforbund, *Foreningen Små Barns Beste*, *Ammehjelpen* og *Tvillingforeningen* støtter ikke høringsforslaget om å redusere kontantstøtteperioden.

Norges kvinne- og familieforbund og *Foreningen Små Barns Beste* mener kontantstøtten bidrar til at familiene kan få mer tid til omsorg for egne barn og er derfor imot reduksjon i støtteperioden. Foreningen *Små Barns Beste* mener det ikke er dokumentert at tidlig barnehagestart er til barnas beste og er derfor kritiske til at det legges økonomisk press på foreldrene om å komme raskt tilbake til jobb. De viser til at fagfolk roper varsku om følgene ved at barn adskilles fra sine primæromsorgspersoner for tidlig. De mener også at dette synes i økende grad å bli

lyttet til av foreldrene, ettersom stadig flere velger å utsette barnehagestart noe. De mener kunnskap om hvor betydningsfulle de første tre årene er for barnas helse og livskvalitet resten av livet, er avgjørende for foreldrenes valg rundt når barna skal begynne i barnehage. De viser videre til at foreldre som velger å utsette barnehagestart, bør få økonomisk støtte slik at det blir enklere for flere å gjøre et slikt valg. Foreningen *Små Barns Beste* gir uttrykk for at de ønsker at kontantstøtten gradvis blir erstattet med en toårig foreldrepermisjon.

Norges kvinne- og familieforbund mener forslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til hva som er til det beste for små barn, og trekker frem at det ikke er bra for alle ettåringer å begynne i barnehage. De viser også til at fulltidsbarnehage innebærer å tilbringe mer enn 40 timer i barnehagen i uken, og at det ikke er bra for de minste barna å tilbringe så mange timer borte fra foreldrene sine. *Foreningen Små Barns Beste* er også skeptiske til standarden i norske barnehager og henviser til studier som viser at en andel norske barnehager ikke har tilstrekkelig god bemanning gjennom dagen, for store barnegrupper og ikke tilstrekkelig utdannet og stabilt personale. *Ammehjelpen* uttrykker skepsis til at reduksjonen i kontantstøtten kan innskrenke mødres mulighet til å amme utover ett år. De er opptatt av at kontantstøtte til 23 måneder kan bidra til å muliggjøre amming for mødre som har arbeid hvor ammefri ikke er en reell mulighet. For disse mødrene kan lengre permisjon være det eneste alternativet hvis de skal fortsette å amme, og for dem vil kontantstøtten være en økonomisk støtte som bidrar til å muliggjøre dette.

Tvillingforeningen mener at høringsforslaget i større grad bør ta hensyn til særskilte behov hos flerlingfamilier, som kan ha noen særskilte utfordringer som kan utløse behov for å være lengre hjemme barna.

Departementet har mottatt 301 hørings svar fra *privatpersoner* som uttrykker skepsis til å gjennomføre reduksjon i kontantstøtteperioden. Flere peker på familienes behov for valgfrihet og ønsket om å tilpasse barnehagestarten etter barnets behov. En del av dem viser til at det er opprettet en gruppe på Facebook som har omkring 7000 medlemmer.

Noen viser til at forslaget innebærer at familier med barn født i for eksempel juli, i praksis vanskelig vil kunne nyttiggjøre seg kontantstøtten. Bakgrunnen for synspunktet er at man ikke er garantert barnehageplass før august påfølgende år, og dermed risikerer å stå uten barnehageplass og

kontantstøtte hvis man takker nei til barnehageplass når barnet er ett år.

En del privatpersoner mener at det mangler forskning på hvordan tidlig barnehagestart påvirker barns tilknytning og utvikling. Flere mener det er bedre for små barn å være hjemme (gitt god omsorgssituasjon) og synes derfor det er feil å redusere kontantstøtteperioden som økonomisk støtte til de som gjør et slikt valg. De mener videre det er behov for å tilrettelegge for at foreldre kan tilbringe mye tid med barna mens de er små, og at dette vil fremme trygg tilknytning som vil virke forebyggende mot utvikling av psykiske helseproblemer. Noen stiller spørsmål ved om forslaget som høres er til barnets beste (ref. at hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i avgjørelser som påvirker barn iht. Grunnloven § 104).

Det er også flere privatpersoner som uttrykker bekymring for om norske barnehager gir barna god nok omsorg og har tilstrekkelig bemanning i praksis. Flere gir uttrykk for at større barnegrupper synes å være en trend i norske barnehager og uttrykker bekymring rundt hvordan dette påvirker de minste barna. Noen få personer skriver at de har opplevd å få barnehageplass i kommunen gjennom det ordinære opp-taket, men at tilbudet har vært i en barnehage langt unna familiens bosted og at de av den grunn har valgt å utsette barnehageoppstart.

3.4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet opprettholder forslaget om å redusere kontantstøtteperioden med fire måneder. Endringen innebærer en kortere kontantstøtteperiode ved at den øvre aldersgrensen for hvor lenge foreldrene til barnet har rett til kontantstøtte blir lavere. Endringen gjennomføres ved justeringer i kontantstøtteleven §§ 2, 8 og 10, jf. lovforslaget.

Departementet vurderer behovet for å være hjemme og ha mulighet for å ha omsorg for eget barn, eventuelt ha alternative omsorgsformer, som større jo mindre barnet er. Små barn kan ha ulike behov og bruk av kontantstøtte kan være alternativ for foreldre som ønsker å utsette barnehagestart og være hjemme med barnet sitt lenger enn perioden med foreldrepenge. Kostnaden den enkelte familie har ved at en av foreldrene er hjemme, reduseres ved at familien mottar kontantstøtte. Departementet legger på den andre siden også til grunn at det er gevinster ved at barn går i barnehage, og at det bør legges til rette

for at barn starter i barnehage og at tilgjengeligheten styrkes. Deltakelse i barnehage gir barna tilgang på ressurser, nettverk, læring og språk. Hensynet til arbeidsdeltakelse kan tillegges mer vekt, jo eldre barnet er. Departementet vektlegger også betydningen av tilknytning til arbeidslivet for foreldrene og at denne kan bli svekket, jo lengre foreldrene er borte fra arbeid. Departementet har kommet til at kontantstøtten videreføres for de minste ettåringene, men at kontantstøtteperioden forkortes, slik at det ikke lenger vil gis kontantstøtte for barn mellom 20 og 23 måneder. Dette samsvarer med retten til barnehage, som senest inntreer fra og med den måneden barnet blir 20 måneder (i august for barn født i desember).

Det har kommet innspill fra noen organisasjoner og flere privatpersoner, som er opptatt av at det skal være økonomisk mulig for familier å utsette barnehageoppstart for de minste barna. Flere uttrykker bekymring for at små barn tilbringer for mye tid i barnehagen i for tidlig alder. Departementet viser til at det i dag er mulig å kombinere arbeid med gradert kontantstøtte, og foreldrene kan benytte dette slik at de minste barna kan ha kortere dager i barnehage. Hvis barnet har fått tildelt deltids plass i barnehage, kan familien få 20, 40, 60 eller 80 prosent kontantstøtte. Det er tiden barnet har fått tildelt plass i barnehagen som avgjør hvor mye familien kan få i kontantstøtte, ikke hvor mye av den tildelte tiden som rent faktisk benyttes. Det er opp til den enkelte familie å organisere sin hverdag på den måten som passer familien best.

Reform – ressurscenter for menn gir uttrykk for at offentlige ordninger for omsorg for barn bør være godt betalt – og opp mot full lønnskompensasjon. De fremhever videre at en slik innretning vil motvirke sementering av kjønnsroller i familiene, ved at menns rolle som omsorgsgivere blir vanskeliggjort. Kontantstøtten utbetales ofte til mor og departementet antar derfor at mødre, oftere enn fedre, er hjemme med barna mens de er i kontantstøttealder. Slike beslutninger ligger til familiene. Departementet viser videre til forslaget under punkt 4 vedrørende foreldrepengeordningen. Foreldrepengeordningen er individuelt innrettet, ved at hver av foreldrene kan motta opp mot full lønnskompensasjon (inntil 6 G). Forslaget om å utvide stønadsperioden med 80 prosent dekningsgrad, vil øke fleksibiliteten i foreldrepengeordningen.

Ammehjelpen viser til at reduksjonen i kontantstøtten kan gjøre det vanskelig for de mødrene som ønsker å amme etter barnet har fylt ett år og

som har arbeid hvor ammefri ikke er en reell mulighet. Departementet viser også her til forslaget om å utvide alternativet med 80 prosent dekningsgrad i foreldrepengeordningen. For mødrene som ikke har mulighet til ammefri, vil en slik endring i foreldrepengeordningen kunne gjøre det enklere å ta lengre permisjon og slik legges bedre til rette for amming. Departementet viser til viktigheten av at det legges til rette for amming og at de helsefaglige tilrådingene kan følges, men vurderer at dette ikke er et avgjørende argument mot å forkorte kontantstøtteperioden slik at familier med barn opptil 19 måneder kan ha rett på kontantstøtte.

Når det gjelder innspill om behov for særordninger for flerlingbarn (*Tvillingforeningen*) og adopterte barn (*Utdanningssetaten*), bemerker departementet følgende: Kontantstøtten er en økonomisk støtte som utbetales til familier for barn som ikke går i barnehage for en gitt periode. Kontantstøtteordningen er enkelt utformet og ikke innrettet for å hensynta særbehov. Departementets vurdering er at behovene som omtales i disse innspillene bør ivaretas og er ivaretatt blant annet gjennom foreldrepengeordningen og pleiepengeordningen. Flerlingforeldre har eksempelvis krav på flere uker foreldrepenge og adoptivforeldre har krav på foreldrepenge fra de overtar omsorgen for barnet/a, uavhengig av barnets alder. Foreldre til barn som fødes prematurt (slik *Tvillingforeningen* viser til at ofte gjelder ved flerlingfødsler) vil ivaretas gjennom pleiepengeordningen.

Videre mener *Mira-senteret* at kravet om fem års botid bør fjernes/endres. Departementet viser til departementets vurdering og Stortingets behandling av dette vilkåret i hhv. Prop. 85 L (2016–2017) og Innst. 368 L (2016–2017). Botidskravet er ikke et vurderingstema i denne proposisjonen.

Angående *Arbeids- og velferdsdirektoratets* innspill om behov for overgangsregler, vurderes dette under proposisjonens punkt 5.

3.5 Retting av henvisningsfeil i kontantstøtteleven

Det har oppstått en uriktig lovhenvi­sing i kontantstøtteleven § 19, som regulerer overføring av informasjon fra kommunale registre til Arbeids- og velferdsetaten (NAV). Bestemmelsen henviser til § 8 i barnehageloven. Barnehageloven § 8 regulerer imidlertid ikke overføring av informasjon til NAV, men krav til vedtekter for private og kommunale barnehager. Riktig henvisning skal være til

barnehageloven § 10. Feilen oppstod da den aktuelle bestemmelsen i barnehageloven ble flyttet fra § 8 til § 10 ved endringslov 19. juni 2020 nr. 91, uten at det samtidig ble gjort nødvendige tilpasninger i kontantstøtteleven § 19. Departementet foreslår derfor at kontantstøtteleven § 19 endres slik at den viser til riktig paragraf i barnehageloven.

Det er unnlatt høring av korrigeringen i kontantstøtteleven jf. utredningsinstruksen punkt 3-3, da dette anses som åpenbart unødvendig.

4 Forlenging av foreldrepengeordningen ved 80 prosent dekning

4.1 Gjeldende rett

Foreldrepengeordningen er regulert i kapittel 14 i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven). Foreldrepenge skal sikre inntekt for foreldre i forbindelse med fødsel og adopsjon.

Rett til foreldrepenge opparbeides gjennom yrkesaktivitet. For å ha rett til foreldrepenge må forelderen ha vært yrkesaktiv med pensjonsgivende inntekt i minst seks av de siste ti månedene før vedkommende starter sitt foreldrepengeuttak. Inntekten må på årsbasis svare til minst halvparten av folketrygdens grunnbeløp (grunnbeløpet er 118 620 kroner per mai 2023). Dagpenge under arbeidsløshet, sykepenge, arbeidsavklaringspenge og foreldrepenge er likestilt med yrkesaktivitet og gir opptjening til foreldrepenge.

Etter gjeldende regler er foreldrepengeperioden 49 uker (245 stønadsdager) med 100 prosent dekning eller 59 uker (295 stønadsdager) med 80 prosent dekning. Foreldrepengeperioden starter tre uker før termin og disse ukene er forbeholdt mor. Dette er regulert i folketrygdloven § 14-9 første ledd:

«Ved fødsel er stønadsperioden 245 stønadsdager (49 uker) med full sats eller 295 stønadsdager (59 uker) med redusert sats. Stønadsperioden etter fødselen er 230 stønadsdager (46 uker) med full sats eller 280 stønadsdager (56 uker) med redusert sats.»

Ved 100 pst. dekningsgrad er foreldrepengeperioden etter termin på 46 uker, og delt inn i mødre- og fedrekvoter på 15 uker og en fellesdel på 16 uker. Ved redusert dekningsgrad er perioden etter termin på 56 uker, og delt inn i mødre- og fedrekvoter på 19 uker og en fellesdel på 18 uker. Foreldrene velger dekningsgraden ved stønadsperiodens start og den valgte deknings-

graden er bindende for begge foreldres uttak av ytelsen gjennom hele stønadsperioden.

Tilsvarende rett på foreldrepenger, med muligheter for å velge mellom 100 og 80 prosent dekningsgrad gjelder for foreldre som får et barn gjennom adopsjon. Dette er regulert i § 14-9 andre ledd, som lyder:

«Ved adopsjon er stønadsperioden 230 stønadsdager (46 uker) med full sats eller 280 stønadsdager (56 uker) med redusert sats.»

Foreldre som får tvillinger og flerlinger, har krav på en utvidet foreldrepengeperiode når vilkårene for dette er oppfylt. Utvidelsen av støtteperioden kommer i tillegg til den alminnelige stønadsperioden. Utvidelsen av stønadsperioden for tvilling- og flerlingforeldre er regulert i folketrygdloven § 14-9 fjerde ledd, som lyder:

«Ved tvillingfødsler eller hvis to barn blir adoptert samtidig, blir stønadsperioden utvidet med 85 stønadsdager (17 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir utvidelsen 105 stønadsdager (21 uker). Ved fødsler av tre eller flere barn, eller hvis tre eller flere barn blir adoptert samtidig, blir stønadsperioden utvidet med 230 stønadsdager (46 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir utvidelsen 280 dager (56 uker). Bestemmelsene i § 14-10 første og sjette ledd gjelder tilsvarende.»

Foreldrepenger beregnes etter samme regler som sykepenger. Folketrygden utbetaler ikke foreldrepenger for den delen av inntekten som overstiger seks ganger grunnbeløpet (711 720 kroner per 1. mai 2023.). Offentlige arbeidsgivere og mange private arbeidsgivere dekker det overskytende slik at arbeidstakeren får full lønn (eventuelt 80 prosent av full lønn) under permisjonen.

Den samlede utbetalingen ved valg av 80 prosent dekningsgrad, er lavere enn ved valg av 100 prosent dekningsgrad. Velger man 80 prosent, får man en samlet stønadsutbetaling tilsvarende 47,2 uker sammenlignet med 100 prosent utbetaling (11 stønadsdager mindre enn ved 100 prosent dekningsgrad). Skal denne forskjellen utlignes, må stønadsperioden med 80 prosent forlenges fra 295 til 306 stønadsdager. Dette gjelder tilsvarende for foreldrepenger ved adopsjon. Det er også en tilsvarende differanse i utvidelsen av stønadsperioden som gjelder for tvilling- og flerlingforeldre etter § 14-9 fjerde ledd. I tillegg til differansen på 11 stønadsdager ved valg av 80 eller 100 prosent, er det en ytterligere effekt gjennom tilleggene som gis for tvilling- og flerlingforeldre. Dette utgjør hhv 1,25 dag (1 stønadsdag) for

tvillingforeldre og 7,5 dager (8 stønadsdager) for flerlingforeldre.

Dagens forskjell i foreldrepengeutbetaling har ingen særskilt begrunnelse. Forskjellen har oppstått som en konsekvens av at foreldrepengeperioden ved 80 og 100 prosent kompensasjon i flere runder er økt fra 2005 og utover.

4.2 Departementets vurderinger og forslag

Slik systemet er i dag, er det et økonomisk insentiv til å velge 100 prosent foreldrepenger. Årsaken til dette er at samlet stønadsutbetaling er høyere ved 100 prosent dekningsgrad enn ved 80 prosent dekningsgrad. Foreldre kan da velge 100 prosent og selv gradere ved å kombinere foreldrepengeutbetalingen med ulønnet permisjon. Foreldre som velger ulønnet permisjon, risikerer imidlertid, for en periode, å stå uten arbeidstakerrettigheter, rettigheter til pensjonsopptjening og opparbeiding av ansiennitet. Foreldrepengeundersøkelsen viser at særlig kvinner tar ut ulønnet permisjon i forbindelse med foreldrepermisjon, og selv om ordningen er nøytralt innrettet, slår den i praksis skjevt ut kjønnsmessig.

Differansen i total utbetaling mellom 80 prosent dekningsgrad og 100 prosent dekningsgrad, påvirker fellesperioden i foreldrepengeordningen, men ikke fedre- og mødrekvoten. Regjeringen ønsker å opprettholde tredelingen av foreldrepengeordningen og samtidig unngå skjevheter i fedrekvote, mødrekvote og fellesdel mellom 80 prosent og 100 prosent dekningsgrad. Det foreslås derfor å legge de elleve nye stønadsdagene til fellesdelen av foreldrepengeperioden. Forslaget innebærer at antall stønadsdager ikke lenger vil gå opp i et rundt antall uker. Oversettelsen av antall stønadsdager som stønadsdager i parentes i lovteksten vil derfor skrives som «61 uker og 1 dag» i bestemmelsens første ledd, første punktum og som «58 uker og 1 dag» i bestemmelsens første ledd, andre punktum og i andre ledd.

Forslaget innebærer å fjerne forskjellen i foreldrepengeutbetalingen mellom 80 prosent og 100 prosent dekningsgrad. Foreldre vil da ikke lenger tape foreldrepenger på å velge en løsning som innebærer å være lengre hjemme med barnet. De vil imidlertid fremdeles motta en lavere månedlig utbetaling underveis i uttaket (20 prosent lavere enn ved 100 prosent dekning), fordi 80 prosent dekningsgrad innebærer at foreldrepengeene spres utover i tid.

Forslaget vil likevel gjøre det mer attraktivt å velge 80 prosent dekningsgrad, sammenlignet

med i dag. Det er grunn til å tro at flere vil velge 80 prosent dekningsgrad, og at forslaget vil redusere bruken av ulønnet permisjon noe. I så fall vil det redusere omfanget av perioder med tap av arbeidstakerrettigheter, pensjonsopptjening og ansiennitet. Kvinner tar, per i dag, ut ulønnet permisjon i større grad enn menn og forslaget kan derfor forventes å ha størst virkning for kvinner. Forslaget vil tilrettelegge for mødres og barns mulighet for lengre ammeperiode i tråd med helsefaglige råd, uten at mor må tilbake i jobb og eventuelt ha ammefri eller avvikle ulønnet permisjon. Departementet regner med at endringen vil føre til at flere velger 80 prosent dekningsgrad fremfor ulønnet permisjon, men at noen foreldre vil fortsette å kombinere 100 eller 80 prosent foreldrepengeperioder med ulønnet permisjon for å være lengre hjemme med barna.

Foreldrepengeundersøkelsen viser at 48 prosent av mødrene tar ut ulønnet permisjon etter endt foreldrepengeperiode, det samme gjelder kun 11 prosent av fedrene. Ved valg av 80 prosent dekningsgrad istedenfor 100 prosent dekningsgrad i kombinasjon med ulønnet permisjon, blir fedrekvoten lengre. Dersom flere foreldre velger 80 prosent dekningsgrad, vil det kunne føre til at flere fedre får en lengre permisjonsperiode sammen med barnet. Endringen styrker dermed også fedres mulighet til å være lengre hjemme med barnet i foreldrepengeperioden.

Departementet bemerker likevel at foreldrepår hvor den ene har høyere inntekt enn den andre, fortsatt vil ha økonomisk insentiv til å kombinere 100 prosent dekningsgrad med ulønnet permisjon for å unngå reduksjon i inntekten til den som tjener mest. Dette skyldes at valg av 80 prosent dekningsgrad, potensielt innebærer minst 19 uker (fedre- og mødrekvoten) med gradert inntekt for forelderen med høyest inntekt. Hvor sterkt økonomisk insentiv familien har til å velge 100 dekningsgrad i kombinasjon med ulønnet permisjon, vil avhenge av differansen mellom foreldrenes inntekt, og hvor mye familien taper på at den med høyest inntekt mottar 80 prosent av opprinnelig inntekt i stedet for 100 prosent.

Forlengelsen i seg selv vil medføre at flere foreldre vil være lenger borte fra jobb. Dette kan isolert sett ses på som et samfunnsøkonomisk tap. Samtidig kan det være gevinster ved at barna kan være sammen med en av foreldrene hjemme noe lenger. Om utvidelsen vil svekke tilknytningen til arbeidsmarkedet for foreldrene er uvisst. Utvidelsen er liten sammenlignet med den samlede lengden på foreldrepengeperioden, noe som tilsier at det ikke bør være stor bekymring for at endringen

kan svekke tilknytningen til arbeidslivet. Det er også slik at mottakere av foreldrepengeperioder allerede har en tilknytning til arbeidslivet, og at de i de fleste tilfeller har permisjon fra jobb.

Det er etter gjeldende regelverk noe overlapp mellom foreldrepengeperioden ved valg av 80 prosent dekningsgrad og kontantstøtte eller barnehage. Dette innebærer at en del foreldre kan motta foreldrepengeperioder med 80 prosent dekningsgrad og kontantstøtte parallelt, og at noen foreldre er hjemme og mottar foreldrepengeperioder etter at barnet har begynt i barnehage. Ettersom barnehageopptaket ikke er løpende, vil de færreste familier ha en overgang der barnet begynner i barnehagen umiddelbart etter endt foreldrepengeperiode. Dette tilsvarer situasjonen etter gjeldende rett i dag, men vil forsterkes noe når perioden med 80 prosent dekningsgrad forlenges med noen dager.

Forslaget om utvidet foreldrepengeperiode ved valg av 80 prosent dekningsgrad vil gjelde tilsvarende for flerlingfødsler og adopterte barn ved at tillegget som gis i foreldrepengeperioden utvides. Ved tvillingfødsler eller hvis to barn blir adoptert samtidig, blir stønadperioden etter gjeldende rett utvidet med et tillegg på 85 stønadsdager (17 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir stønadperioden utvidet med et tillegg på 105 stønadsdager (21 uker). Ved fødsler av tre eller flere barn, eller hvis tre eller flere barn blir adoptert samtidig, blir stønadperioden etter gjeldende rett utvidet med et tillegg på 230 stønadsdager (46 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir foreldrepengeperioden utvidet med et tillegg på 280 dager (56 uker). Det vil si at det er en tilsvarende differanse i tillegget i fjerde ledd som utvider stønadperioden for tvilling- og flerlingforeldre. Differansen i totalutbetaling ved valg av 80 eller 100 prosent, utgjør ytterligere 1,25 dag for tvillingforeldre og ytterligere 7,5 dager for flerlingforeldre.

Tvilling- og flerlingforeldre er en foreldregruppe som kan ha et særskilt behov for fleksibilitet, for eksempel gjennom behov for at to foreldre er hjemme med barna samtidig. Departementet vil derfor utligne forskjellen mellom 80 og 100 prosent i tillegget for tvilling- og flerlingforeldre, slik at også denne foreldregruppen sikres muligheten til å velge mellom to alternative kompensasjonsgrader med lik totalkompensasjon. Bestemmelsen i § 14-9 fjerde ledd andre punktum, foreslås derfor endret slik at tvillingforeldre som velger 80 prosent dekningsgrad, får rett på en utvidelse av foreldrepengeperioden tilsvarende 106 stønadsdager (21 uker og 1 dag). Bestemmelsen i § 14-9 fjerde

ledd fjerde punktum foreslås endret slik at flerlingforeldre som velger 80 prosent dekningsgrad, får rett på en utvidelse av foreldrepengeperioden tilsvarende 288 dager (57 uker og 3 dager).

5 Ikraftsetting og overgangsregler

Lovproposisjonen inneholder nødvendige lovendringer som følge av Stortingets budsjettvedtak for budsjettåret 2024. Barne- og familiedepartementet tar sikte på at endringene som gjelder kontantstøtte kan tre i kraft 1. august 2024. Omleggingen vil også omfatte familier med barn som er inne i ordningen før loven trer i kraft i august 2024.

Arbeids- og velferdsdirektoratet gir i sitt høringsvar uttrykk for skepsis til at lovendringen foreslås innført med virkning i løpende saker uten overgangsregler. De peker på at dette kan slå urimelig ut for noen brukere som kan få avkortet kontantstøtteperioden, ved at de vil påvirkes av lovendringen etter at de har søkt om kontantstøtte. Enkelte *privatpersoner* har videre gitt uttrykk for at de ikke vil få tilstrekkelig tid til å planlegge familieøkonomien dersom justeringen i kontantstøtteperioden trer i kraft fra 1. august 2024.

Barne- og familiedepartementet har forståelse for at kontantstøttemottakere ofte planlegger bruken av kontantstøtte i god tid før de mottar ytelsen. Det er derfor viktig at familiene gis tilstrekkelig med tid til å planlegge for endringen i kontantstøtteperioden. Barne- og familiedepartementet legger likevel vekt på at høringsforslaget har vært allment kjent fra våren 2023, og at reduksjon i kontantstøtten har vært varslet politikk som et eget punkt i regjeringens politiske plattform. Det er heller ikke tale om en endring som vil ha tilbakevirkende kraft.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer det som viktig at informasjon om reduksjonen i kontantstøtteperioden når ut til brukerne før omleggingen. Direktoratet legger derfor opp til å sende ut et informasjonsbrev om lovendringen i god tid før ikrafttredelsestidspunktet slik at brukerne får mulighet til å planlegge deretter. Departementet mener derfor at det ikke er behov for overgangsregler.

Endringene som gjelder utvidelsen av alternativet ved 80 prosent dekningsgrad i foreldrepengeordningen er lagt til grunn å skulle tre i kraft fra 1. juli 2024. Endringen vil dermed berøre foreldre til barn som blir født eller adoptert 1. juli 2024 eller senere. Forslaget er varslet utad og

omtalt i Prop. 118 S (2022–2023), og vil være et gode for de foreldrene som velger 80 prosent dekningsgrad. Det vil ikke være behov for overgangsregler.

Barne- og familiedepartementet inkluderer for sikkerhets skyld en hjemmel for overgangsregler i endringsloven, som for eksempel kan benyttes dersom lovvedtaket blir forsinket. Departementet planlegger ikke for å ta denne hjemmelen i bruk.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Bevilgningen til kontantstøtte på kap. 844, post 70 er i revidert budsjett for 2023 på 1 099 mill. kroner. Arbeids- og velferdsdirektoratet har beregnet at en avvikling av kontantstøtten for barn fra og med 19 til og med 23 måneder fra 1. august 2024 vil gi en innsparing i utgiftene til kontantstøtte på 111 mill. kroner i 2024 og 295 mill. kroner fra 2025. Anslaget er redusert sammenlignet med høringsnotatet på grunn av oppdaterte anslag på antall kontantstøttemottakere.

Kunnskapsdepartementet har beregnet at endringen i kontantstøtten vil gi behov for å opprette om lag 1 030 nye barnehageplasser. Det vil gi en merutgift på kap. 571, post 60 på 287 mill. kroner i året. Dersom endringene trer i kraft fra august vil merutgiftene det første året være på om lag 120 mill. kroner.

Barne- og familiedepartementet legger også til grunn at endringen vil kunne øke arbeidstilbudet noe. I hvor stor grad, er usikkert og ikke anslått.

Arbeids- og velferdsdirektoratet anslår at å kutte kontantstøtte for barn mellom 19 og 23 måneder vil gi administrative merutgifter på om lag 2,5 millioner kroner. De administrative kostnadene er engangsutgifter i innføringsåret.

Forslaget om endring i foreldrepengeperioden ved 80 prosent dekningsgrad vil tre i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer, men er planlagt å gjelde barn som blir født etter 1. juli 2024. Siden foreldrepenge er en løpende ytelse, vil det ta litt tid før full helårseffekt inntreffer. Foreldrene til de siste barna født i det første årskullet etter regelendringen vil derfor være ferdig med sin stønadsperiode to år og tre måneder etter at regelendringen blir innført. Det betyr at helårseffekten inntreffer to år og tre måneder etter innførings-tidspunktet.

Merutgiftene på kap. 2530, post 70 anslås ved innføring 1. juli 2024 til 0 kroner i 2024, 67 mill. kroner i 2025 og en helårseffekt på 178 mill. kroner fra 2026.

De administrative utgiftene på kap. 605, post 01 er anslått til 2,5 mill. kroner grunnet tekniske endringer i Arbeids- og velferdsdirektoratet og oppdatering av søknadsdialogen. Utgiftene er engangsutgifter, og forslaget vil derfor ikke gi varige endringer i NAVs driftskostnader.

7 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Kontantstøtteleven

Til § 2 første ledd

Kontantstøtteleven § 2 første ledd foreslås endret, ved at det nå skal fremgå at kontantstøtte ytes for barn «mellom 13 og 19 måneder». Tidligere formulering var at kontantstøtte kan ytes for barn «mellom 1 og 2 år». Endringen innebærer at perioden videreføres for syv måneder og forkortes med fire måneder, slik at familier med barn fra 13 til og med 19 måneder kan få kontantstøtte. Det vises til de alminnelige motivene under punkt 3.2. Bestemmelsen i § 2 første ledd regulerer når rett til kontantstøtte inntreer. Retten har tidligere inntrådt når barnet er ett år og falt vekk når barnet er to år. Stønadsperioden som er regulert i § 8, har derimot inntrådt måneden etter at retten oppstod og utgått måneden før retten bortfaller. Departementet vil nå justere dette slik at stønadsperioden vil starte og avslutte samme måned som retten til kontantstøtte inntreer og retten til kontantstøtte bortfaller. Dette vil gjøre bestemmelsene i §§ 2 og 8 enklere å forstå.

Departementet bemerker at det er en spesialregel for adopterte barn i lovens § 10. Denne foreslås nå også tilsvarende redusert som hovedregelen. Se merknad til § 10 og de alminnelige motivene under punkt 3.4.

Det foreslås for øvrig en rent språklig korrekasjon ved å legge til et punktum etter «jf» i henvisningen til slutt i bestemmelsen.

Til § 8 første ledd

Starten på støtteperioden for kontantstøtte vil i praksis være den samme som før, det vil si måneden barnet blir 13 måneder. Reguleringen av støtteperioden endres slik at den inntreer fra og med kalendermåneden retten inntreer til og med kalendermåneden retten bortfaller. Kontantstøtteleven § 8 første ledd første punktum foreslås endret slik at ordene «etter» og «før» fjernes fra bestemmelsen. Bestemmelsens ordlyd har tidligere vært «fra og med kalendermåneden etter rett til kon-

tantstøtte inntreer» (når barnet er ett år), og «til og med kalendermåneden før rett til kontantstøtte faller bort» (når barnet er to år). Endringene i § 2 innebærer at rettighetsperioden varer fra fylte 13 måneder til fylte 19 måneder, i stedet for fra fylte ett til fylte to år. Støtteperioden, jf. § 8, regulerer perioden kontantstøtten utbetales. Støtteperioden vil nå reduseres med fire måneder i slutten av perioden, jf. § 2. Endringen av ordlyden i § 8 er forenkende og skaper en bedre sammenheng mellom perioden en familie har rett til kontantstøtte (§ 2) og perioden en familie mottar kontantstøtte (§ 8). Se ellers de alminnelige motivene under punkt 3.4.

§ 8 første ledd andre punktum endres fra at kontantstøtte ikke blir utbetalt lenger enn «til og med kalendermåneden før barnet fyller 2 år», til at kontantstøtte ikke blir utbetalt lenger enn «til og med kalendermåneden barnet fyller 19 måneder». Endringen innebærer en reduksjon i maksimal stønadsperiode for kontantstøtte fra elleve til syv måneder. Bakgrunnen for justeringen følger av endringen i § 2 første ledd. Ordet «før» strykes, da retten til kontantstøtte bortfaller ved fylte 19 måneder og utbetalingen av kontantstøtte avsluttes kalendermåneden barnet blir 19 måneder.

Til § 10 tredje ledd

Forslaget til endring i § 10 tredje ledd innebærer at kontantstøtte for adopterte barn kan utbetales i syv måneder, ikke 11. Maksimal kontantstøtteperiode blir også for denne gruppen forkortet fra elleve til syv måneder, jf. den foreslåtte endringen i § 2 første ledd.

Til § 19 første punktum

Forslaget til endring i § 19 første punktum korrigerer en uriktig henvisning til barnehageloven. Riktig henvisning skal være til § 10, ikke § 8.

Folketrygdloven

Til § 14-9 første til fjerde ledd

Folketrygdloven § 14-9 første ledd foreslås endret ved at fellesdelen for 80 prosent dekningsgrad utvides med 11 dager, slik at samlet utbetaling blir den samme som for 100 prosent dekningsgrad. Det innebærer at lovtæksten endres slik at «295 stønadsdager (59 uker)» erstattes med «306 stønadsdager (61 uker og 1 dag)» i bestemmelsens første ledd, første setning. Andre setning som gjelder antall stønadsdager etter fødsel ved valg av 80 prosent dekningsgrad, endres fra «280 stønads-

Endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengerperioden ved 80 prosent dekning)

dager (56 uker)» til «291 stønadsdager (58 uker og 1 dag)». Det vises til de alminnelige motivene under punkt 4.2.

§ 14-9 *andre ledd* foreslås endret slik at foreldre til adopterte barn gis mulighet til å velge mellom to ulike kompensasjonsgrader som gir lik totalkompensasjon. I dag har adoptivforeldre med foreldrepengerettigheter som velger 80 prosent kompensasjonsgrad, rett på «280 stønadsdager (56 uker)», mens forslaget gir dem rett på «291 stønadsdager (58 uker og 1 dag)».

Forskjellen mellom 80 og 100 prosent foreslås utlignet i tilleggset for tvilling- og flerlingforeldre i fjerde ledd, slik at også denne foreldregruppen sikres muligheten til å velge mellom to alternative kompensasjonsgrader med lik totalkompensasjon. Bestemmelsen i § 14-9 *fjerde ledd andre punktum*

foreslås derfor endret slik at «105 stønadsdager (21 uker)» erstattes med «106 stønadsdager (21 uker og 1 dag)». Bestemmelsen i § 14-9 *fjerde ledd fjerde punktum* foreslås endret slik at «280 stønadsdager (56 uker)» erstattes med «288 stønadsdager (57 uker og 3 dager)».

Barne- og familiedepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengerperioden ved 80 prosent dekning).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengerperioden ved 80 prosent dekning) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i kontantstøtteleven og folketrygdloven (justering av kontantstøtteperioden og forlenging av foreldrepengeperioden ved 80 prosent dekning)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 14-9 første til fjerde ledd lyde:

Ved fødsel er stønadperioden 245 stønadsdager (49 uker) med full sats eller 306 stønadsdager (61 uker og 1 dag) med redusert sats. Stønadperioden etter fødselen er 230 stønadsdager (46 uker) med full sats eller 291 stønadsdager (58 uker og 1 dag) med redusert sats.

Ved adopsjon er stønadperioden 230 stønadsdager (46 uker) med full sats eller 291 (58 uker og 1 dag) med redusert sats.

Full sats betyr at foreldrepenge utbetales med 100 pst. av beregningsgrunnlaget. Redusert sats betyr at foreldrepenge utbetales med 80 pst. av beregningsgrunnlaget. Stønadsmottaker velger sats ved stønadperiodens begynnelse, og valget gjelder for hele stønadperioden. Dersom begge foreldrene mottar foreldrepenge, må de velge samme sats.

Ved tvillingfødsler, eller hvis to barn blir adoptert samtidig, blir stønadperioden utvidet med 85 stønadsdager (17 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir utvidelsen 106 stønadsdager (21 uker og 1 dag). Ved fødsler av tre eller flere barn, eller hvis tre eller flere barn blir adoptert samtidig, blir stønadperioden utvidet med 230 stønadsdager (46 uker) dersom full sats er valgt. Dersom redusert sats er valgt, blir utvidelsen 288 stønadsdager (57 uker og 3 dager). Bestemmelsene i § 14-10 første og sjette ledd gjelder tilsvarende.

II

I lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Kontantstøtte ytes for barn mellom 13 og 19 måneder som er bosatt i riket, og som ikke eller bare delvis gjør bruk av barnehageplass som det ytes offentlig driftstilskudd for, jf. § 7 tredje ledd.

§ 8 første ledd skal lyde:

Kontantstøtte ytes fra og med kalendermåneden retten til kontantstøtte inntreer, til og med kalendermåneden retten til kontantstøtte faller bort. Kontantstøtte ytes likevel ikke lenger enn til og med kalendermåneden barnet fyller 19 måneder.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Uavhengig av aldersgrensen i § 2 første ledd, kan kontantstøtte for adopterte barn utbetales i syv måneder, forutsatt at barnet er under opplæringspliktig alder og heller ikke har startet grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2-1.

§ 19 første punktum skal lyde:

Overføring av informasjon fra kommunale registre til Arbeids- og velferdsetaten, jf. barnehageloven § 10, skjer hver måned.

III

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid. Endringene i folketrygdloven gjelder barn der fødselen eller omsorgsovertakelsen skjer på ikrafttredelsesdatoen eller senere.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

